

Accumulation of Lewy related pathology starts in middle age: the Tampere Sudden Death Study

Eloise H. Kok^{1,2}, Anders Paetau^{1,3}, Mika Martiskainen^{2,4}, Leo-Pekka Lyytikäinen^{2,5},
Terho Lehtimäki^{2,5}, Pekka Karhunen^{2,5}, Liisa Myllykangas^{1,3}

Ann Neurol, julkaistu verkossa 19.3.2024. DOI: 10.1002/ana.26912

Lewyn kappale -tautimuutokset keski-ikäisillä luultua yleisempiä

Lähes joka kymmenenneltä yli 50-vuotiaalta löydettiin aivoista vähintään alkavia Lewyn kappale -tautimuutoksia laajassa oikeuslääketieteellisessä suomalaisaineistossa.

Lewyn kappale -tauti on Alzheimerin taudin jälkeen toiseksi yleisin aivorappeumasairaus. Taudissa aivorunkoon, aivojen limbiseen järjestelmään ja aivokuoreen kehittyy niin sanottuja Lewyn kappaleita, jotka ovat alfasynkleiini-proteiinin kertymiä. Samanlaisia kudostenmuutoksia on myös henkilöillä, joilla on diagnosoitu Parkinsonin tauti. Lewyn kappale -tautia voi olla vaikeaa tunnistaa sairauden alussa, sillä se etenee hitaasti. Oireisiin kuuluu usein liikehäiriöitä, muistiongelmia ja psykiatrisia oireita.

Helsingin ja Tampereen yliopistojen tutkijat selvittivät tutkimuksessaan ensimmäistä kertaa taudin kudostenmuutosten esiintymistä nuorilla ja keski-ikäisillä henkilöillä, joilla ei tiedetty olevan Lewyn kappale -tautia tai Parkinsonin tautia. Aiemmat vastaavat tutkimukset ovat selvittäneet taudin esiintymistä yli 60-vuotiaiden joukossa. Tutkimuksessa hyödynnettiin laajaa oikeuslääketieteellistä suomalaisaineistoa, joka koostui noin 600:sta sairaalan ulkopuolella kuolleesta 16–95-vuotiaasta henkilöstä.

Tutkimuksessa havaittiin, että Lewyn kappale -tautimuutoksia voi alkaa kehittyä aivoissa jo keski-ikässä, vaikka varsinaisia oireita ei vielä olisi. Vähintään alkavia tautimuutoksia löydettiin 9 %:lta yli 50-vuotiaista, joilla ei ollut Parkin-

sonin taudin tai Lewyn kappale -taudin diagnoosia. Löydökset viittaavat siihen, että Lewyn kappale -tauti on yli 50-vuotiailla yleisempi kuin aiemmin on ajateltu. Tutkimustulokset ovat alustavia, ja lisätutkimuksia tarvitaan asian vahvistamiseksi.

Aivorappeumasairauksiin kehitettävät hoidot kohdistetaan tulevaisuudessa todennäköisesti potilaisiin, joiden tauti on alkuvaiheessa tai joilla on vasta riski sairastua tautiin, koska hoidot ovat taudin alkuvaiheessa kaikkein tehokkaimpia. Sen vuoksi tautimuutosten yleisyyden selvittäminen myös nuoremmassa ikäryhmissä on tärkeää. ■

¹Patologia, Medicum, Helsingin yliopisto; ²Kliininen kemia, Sydän- ja verisuonitautien tutkimuskeskus, lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunta, Tampereen yliopisto; ³Patologia, HUS Diagnostiikkakeskus, Helsingin yliopistollinen sairaala; ⁴Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, valtion palvelut, oikeuslääketieteellinen tutkimuskeskus, Helsinki; ⁵Fimlab, Tampere